

Portfolio

Jana Stenius
Ålands Folkhögskola
2018-2020

Om mig

Jag kommer från en släkt av kvinnor som har haft olika sorters handarbete både som levebröd och som hobby. Min mormors mor var byns sömmerska och hemma både hos mormor och mamma användes symaskinen flitigt. Det gjorde att även jag började sy många plagg redan i tonåren.

Min dröm var att utbilda mig till textilslöjdlärare, men jag blev klasslärare istället. Åren gick och även om jag trivdes bra med att arbeta med barn genom olika jobb, saknades det något. Jag ville ha mer tid för hantverk, lära mig sticka med maskin och väva. Det var det som drev mig till att söka till Ålands Folkhögskola, hantverkslinjen.

Innan jag började studera hade jag bara lite kunskap i konst, kunde sticka, virka och förstås sy. Jag kunde inget om vävning, keramik eller att arbeta med trä och metall.

När jag tittar tillbaka på de här två åren är jag mer än nöjd med vad jag har fått lära mig.

Hantverksämnen

Första året på skolan hade vi hantverksämnen **konst, keramik, vävning, textil, trä, metall** och en fyra dagars pilflättningskurs.

På fördjupnings året behövde man välja fyra av sex hantverksämnen och jag valde **vävning, textil, trä och metall**. Även på andra året hade vi en fyra dagars pilflättningskurs.

Vid sidan av hantverksämnen läste vi även IKT samt ergonomi och hälsa.

Jag tyckte om alla ämnen och har lärt mig mycket i var och en och är väldigt tacksam för alla inspirerande och kunniga lärare.

Det som jag gillar mest just nu

Alla ämnen är väldigt breda, men genom att man har fått testa på olika tekniker, har jag hittat några ämnen och tekniker som jag vill satsa mer på att utforska och även att arbeta med.

Vävning är ett av de ämnen som intresserar mig mest. När jag sätter mig vid vävstolen njuter jag verkligen av processen och känner ett djupt samband med hantverkstraditioner från förr. Det känns underbart att kunna föra vävnings traditionen vidare i tiden. Varje gång jag lägger upp en väv blir jag förundrad över vävstolens komplicerade och exakta uppbyggnad och kunskapen kring detta. Om man är helt nybörjare i vävning som jag var, hinner man inte så mycket på två år, men jag är väldigt glad att jag har fått lära mig de viktigaste grunderna och teknikerna.

Maskinstickning hör egentligen till vävning och är det ämne som har intresserat mig längst och jag blir oftast förvånad att jag har tålmod och envishet gällande maskinstickningen. Det kanske låter enkelt (och det är om allt "rullar på"), men det krävs mycket kunskap och skicklighet för att det ska bli så. Med stickmaskin kan man skapa många fantastiska plagg.

Textil är ett annat ämne som jag gillar väldigt mycket. Det som är mest spännande är lapptechnik, tovning och sömnad av väskor och olika produkter till barn.

Metall är ett ämne som har varit spännande samtidigt som en väldigt stor utmaning. Jag gillar mest att arbeta med mjuka och följsamma material och då "föll" jag för luffarlöjd.

Pilflätning. När man flätar med pil kan man inte annat än njuta. Doften, följsamhet, naturen.

Hantverksglädje

Namnet för min utställning är "Hantverksglädje". Ledordet i att skapa hantverk för mig har alltid varit "glädje". Dels för att arbeta med skapande berikar mig och ger enorm glädje och dels för att jag hoppas att genom att göra saker som jag själv gillar kan jag sprida hantverksglädjen vidare till andra.

Produkter som presenteras här visar de tekniker som jag är inspirerad att jobba med nu och som är grunden till utvecklingen av andra produkter i framtiden.

Barntäcke

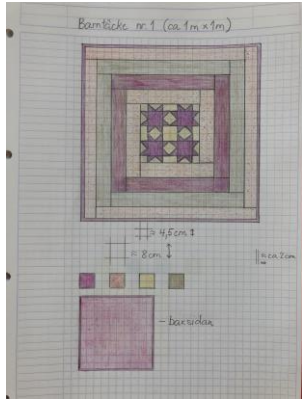
Lapptekniken är något som jag först var lite reserverad till, men när jag började sy stjärnor på olika sätt väcktes mitt intresse mer och mer. Jag har alltid varit intresserad av att utveckla produkter för småbarn och ett av dem blev barntäcke i lappteknik. Jag som tvåbarnsmamma kunde även nästan känna babydoften i processen.

Jag jobbar helst med naturmaterial och i det här fallet - bomull till utsidan, men för att täcket skulle behålla sin kvalite även efter tvätt har jag valt att använda polyestervadd på insidan.

Det har tagit några veckor att framställa täcket, men i vanliga fall räknar jag att det skulle ta 1,5-2 arbetsdagar (15h).

Materialkostnad i det här fallet är ca 30€.

Arbetsförlopp

Först planerade jag genom att skissa hur plagget ska se ut. Sen valde jag passliga tyger, skar till fyrkanter till stjärnor med skärkniven, sydde ihop bitar och pressade. När stjärnmotiven var klara började jag med långa remsor för att bygga upp resten av framsidan. När jag började med baksidan först hade jag ett annat tygstycke som sen blev ersatt av det som syns på bilden. På grund av att jag även använde poplin (som är tunnare bomullstyg) på slutet var utmaningen att sy kanten så att tyget inte drog åt ena hållet. Med hjälp av min lärare Lina blev lösningen att nåla tygen jättetätt ihop. Sista kanten på slutet sydde jag fast per hand.

Resan var lång men rolig, med många gånger "sprätta upp och börja på nytt" tills det blev bra.

Jag är nöjd med slutresultatet och har lärt mig hur man kan göra saker bättre och så att det ser snyggare ut. Det här är mitt första barntäcke och jag ser redan fram emot att sy nästa.

Babytäcke, maskinstickat

En av de första produkterna som jag drömde om att tillverka var maskinstickade babytäckan. Därför har jag valt att ha ett sådant täcke även i den här utställningen.

Ull är ett härligt och varmt material som samtidigt är skönt att känna på.

Jag har valt att tillverka det här plagget i kamgarn som är ett högkvalitativt, tunt ullgarn.

Själva tillverkningsprocessen tog ca 1,5h - men efteråt är plagget tvättat per hand och pressad med strykjärn, så sammanlagt ca 2h.

Kostnaden för materialet är ca 20€.

Arbetsförlopp

Först testade jag olika mönster och maskprov för att välja det som skulle passa bäst.

Sen la jag upp maskor per hand och stickade plagget, avslutade med skräpgarn och gjorde avslutningen genom att sticka per hand.

När plagget var helt klart tvättade jag det i ljummet vatten med ulltvättmedel och torkade hängandes på en handduk. Efteråt pressade jag det med strykjärn och våt trasa och lämnade för att torkas i en rullad form.

Maskinstickningen är roligt, men det är viktigt att ha kontroll på alla processer även om maskinen gör grundjobbet.

Lökkorg

Jag gillar lök och har alltid velat ha en praktisk lökkorg som jag kan förvara gul- och rödlök skilt samt även ha plats på sidan för schalottenlök och vitlök.

Det blev en lökkorg gjord i luffarslöjd med underlägg i massiv lind.

Tillverkningsprocessen tog ca 40h.

Kostnaden för materialet är ca 25€.

Arbetsförlopp

Jag började processen med att skissa upp korgen. Sen ritade jag formen och gjorde markeringar för korgstommen i en träskiva och förborrade hål för en stadig ståltråd för stommen. Jag flätade med tunnare ståltråd först ena sidan av korgen, sen andra och formade korgen efter hand. När båda sidorna var till hälften klara flätade jag ihop dem i mitten samtidigt som flätningen fortsatte runt om båda delar. Till slut byggde jag upp en till våning för en liten korg för vitlök. Korgen blev inte stadig genom att bottnen var avrund. Då lagade jag en stadig skiva i massiv lind till.

Tillsammans med min lärare Anna sågade vi av en passlig bit av lind-bräda, sen hyvlade vi med maskin och jag avslutade med att finslipa skivan per hand.

För att korgen skulle sitta stadigt gröpte jag ur två fördjupningar för korgbottnar.

Den tredje fördjupningen blev lite mer konstnärlig och kommer att användas till schalottenlök.

Avslutade brädan med att gravera in budskap som jag ville komma ihåg och smörja lind-biten med rypsolja.

Det var roligt att skapa den här korgen. Jag tycker om att jobba med luffarslöjd-tekniken. Att arbeta med trä är väldigt meditativt och det blir så vackert när träet blir inoljat med matolja.

Fjärilar

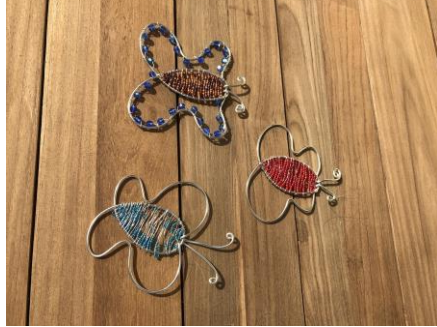

De här färgglada fjärilarna är gjorda i mjuk metalltråd och glaspärlor. De kan hänga fint i fönstret som dekoration och skina i härliga färger när solen kommer fram.

Att tillverka en fjäril tar ca 30 min-1h.

Kostnaden för materialet är ca 4€.

Arbetsförlopp

Jag har först tagit en tjock mjuk metalltråd och böjt till en fjärilsform.

Sen använde jag en bit av en tunn försilvrad tråd och trädde små pärlor på den och lindade runt mittendelen av fjärilen.

Till vingar har jag använt tunt försilvrad tråd och större pärlor.

Det här är färg-kreativt skapande och man kan variera färger i all oändlighet. Alla fjärilar kan bli olika liksom vi människor.

Bordstabletter

Det är något genuint med linne textilier, de är ofta tidlösa och håller länge. Många av oss har någon linnehandduk från mormors mors tider som håller bra ännu.

De här fyra bordstabletterna är vävda i lin/bomullin i kypert med gåsöga mönster.

Vävning av själva tablettarna tar ca 4h. Till det tillkommer tid för vävens förberedelse och att göra den klar i vävstolen (med lite träning hoppas jag att komma fram till ca 16h för 9m). På slutet syr jag kanten per hand (ca 2h).

Kostnaden för materialet för 4 stycken bordstabletter är ca 16€.

Arbetsförlopp

Vävningens olika skeden:

1. Varpning
2. Förskedning
3. Uppsättning
4. Pådragning
5. Solvning
6. Skedning
7. Framknytning
8. Överbinding
9. Underbinding

De här fyra bordstabletterna är en liten del av en 9m lin/bomullin vävens sista del.

Den här väven var den mest lärorika för mig inom vävningen hittills.

Förutom att jag har fått lära mig hur man planerar en gåsöga-väv, har jag fått mer erfarenhet och kunskap angående olika vävningstekniker för att vävningen skulle gå snabbt och smidigt.

Det var jätteroligt att väva linneduk som till en del blev bordstabletter och jag längtar efter nästa gång.

Små väskor

De här två väskorna är gjorda av samma lin/bomullins väv som bordstabletterna. Med insidan av mjuk vadd och foder kan de med fördel användas som "finväskor". Den mindre passar fint för förvaring till mobiltelefon och den större till finare tillställningar.

Genom att tyget har två olika sidor, har även väskorna det.

Det tar ca 1,5h att sy en väska plus arbete med att väva tyget.

Kostnaden för materialet är ca 10€/väska.

Arbetsförlopp

Först tar jag vadd och fodertyg och syr dem ihop, sen syr jag in dragkedjan, monterar den, syr väskans sidor med flätan insydd (som är först flätad och sydd med maskin), syr fast fodertyget och tillverkar flätat band som sätts fast i väskan.

Jag är nöjd med hur väskorna blev, men jag skulle även vilja utveckla dem vidare.

Materialet till väskorna använde jag av restbitar från min väv som inte gick att använda till något annat. De flätade banden lagade jag av rester från vävens uppknytning som annars bara skulle kastas.

På det sättet känns det bra att kunna använda materialet effektivt.

Sjalar

De här sjalarna är vävda i ett härligt alpacka och alpacka/silk garn. De är mjuka, varma och kliar inte mot huden.

De är först vävda i kypert och sen lätt-tovade i tvättmaskin.

Produkten är fortfarande under utveckling och behöver testas mer.

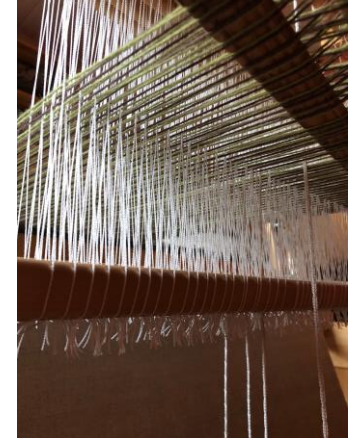
För att väva två stycken 180cm långa och 40cm breda sjalar från början till slut tar ca 2 dagars arbete.

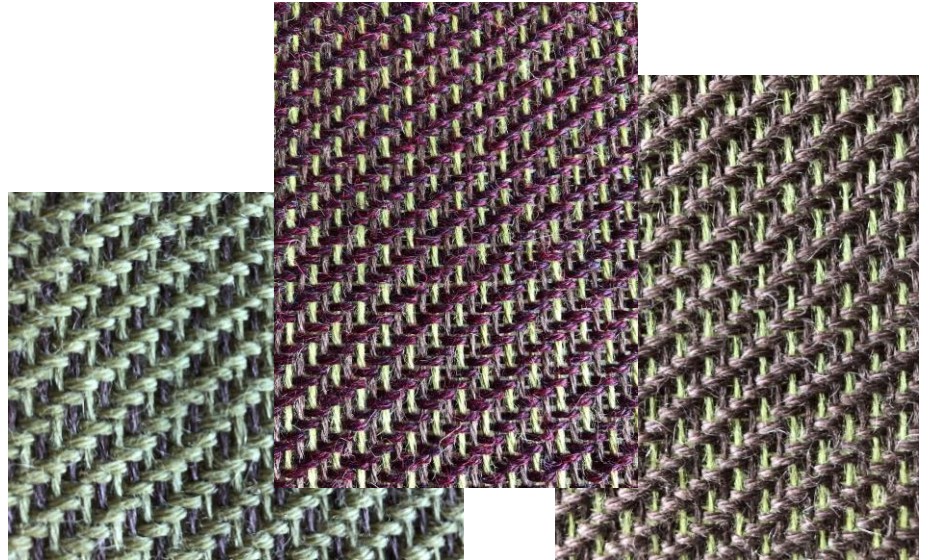
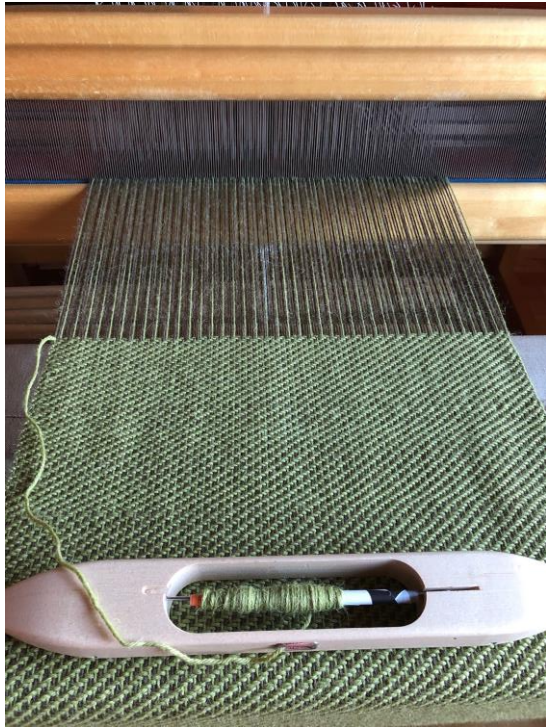
Kostnaden för materialet är ca 16€/sjal.

Arbetsförlopp

Vävningens olika skeden:

1. Varpning
2. Förskedning
3. Uppsättning
4. Pådragning
5. Solvning
6. Skedning
7. Framknytning
8. Överbinding
9. Underbinding

Att skapa de här sjalarna var rent sagt ett äventyr som slutade ganska bra. Jag vill testa att väva sjalarna med 50 sked istället för 40, det ska bli spännande att se vad som kommer hända med tätheten då, men oavsett - plagg i alpaca är jättesköna.

Reflektioner

Jag tycker om att skapa produkter, testa och kombinera olika tekniker tillsammans.

När jag skapar en produkt vill jag låta processen ta tid och mogna. Jag vill att min produkt är hållbar och skön att använda.

Det går alltid att förbättra en produkt - kvaliteten, syftet och användbarheten. På det sättet kan en produkt vara i ständig förbättringsprocess, för allt det är viktigt.

Som hantverkare är jag bara i början av min väg. Jag kommer främst att fokusera på att bygga upp produktmängden och erbjuda produkter till försäljning på marknader samt med kontakt via internet.

Jag är jätteglad och tacksam över att genom de här två åren på folkis har en helt ny värld öppnat sig för mig och jag vet att hantverk på ett eller annat sätt alltid kommer att vara en del av mitt liv.

